

PUO YA KOPANELO YA BOPHATLALATSI BA DITABA

Ho tlo lekwa sesebediswa se setjha se tobileng leruo le sa hlaloseheng

Tshwane, 30 Phato 2022- Boiteko bo ntseng bo lekwa ke palo e itseng ya mafapha a mmuso le diakgente tsa phethahatso ya molao le botjhotjhisi, bo tla etsa hore diphuputso tsa thepa e fumanweng ka tsela ya diketsahalo tse belaetsang tse seng molaong tse kang manyofonyofo, boqhekanyetsi, ho qoba lekgetho le ho hlatsuwa ha tjehelete ho be le ditjeo tse tlase, ditaba di potlake mme ho be bonolo le ho di fuputsa.

Bolaodi ba Botjhotjhisi ba Naha (NPA), Bolaodi ba Diphuputso tsa Bonokwane ba Mantlha (DPCI), Lefapha la Toka (DOJ) mmoho le Ditshebeletso tsa Lekgetho tsa Afrika Borwa (SARS), di etelletswe pele ke Setsi sa Mautlwela a tsa Ditjheletele (FIC) mme di sebetsa tlasa tataiso ya Sehlopha sa Tshebetso se Kgahlano le Manyofonyofo (ACTT), ba sebetsa mmoho projekeng ena ya kopanelo ho nonyetsa bao ba phelang maphelo a bona ka lebaka la kuno e fumanweng hampe e tswang boruing bo sa kgoneng ho ka hlaloseha.

Sena se tla kgontsha Afrika Borwa ho hapa ditholwana tsa bonokwane ka nako le ho latela kgothaletso ya Sehlopha sa Tshebetso se mabapi le tsa Ditjheletele (FATF) e mabapi le tsena.

Diakgente tsa phethahatso ya molao di tla sebedisa molao o teng ha jwale o mabapi le ho fumanwa hape ha thepa le ho ba le ditaello tse loketseng tse tswang makgotleng tsa ho hapa borui bona bo sa hlaloseheng, mme sena se kgontshe ba ka bolaoding Afrika Borwa ho boela ba fumana kuno e fumanweng ka tsela e mpe.

Pehelo ya jwale e molaong o mabapi le ho phumanohape ya thepa o tobileng borui bo sa kgoneng ho ka hlaloseha, ke sesebediswa se batlang hore Mmuso o netefatse hore mohlodi wa lekeno la ya belaelwang ka sena, ha o tsamaisane le thepa eo a nang le yona.

Sena se etsa hore mmelaelwa e be yena ya pakahatsang hore mohlodi wa thepa ya hae ke o molaong le hore thepa ena ha ya fumanwa ho latela diketsahalo tsa bonokwane. Kahoo, lekgotla le ka ntsha taelo ya kgapo ya borui bo sa hlaloseheng ka lebaka la hore leruo la motho kapa la setheo ha le tsamaisane le lekeno le molaong leo a le fumanang kapa leo a le tsebahaditseng le hore motho kapa setheo seo ha se kgone ho pakahatsa kapa hona ho hlalosa hore borui bona bo fumanwe jwang ka molao.

Tsela ena e tla kgontsha diakgente tsa phethahatso ya molao mmoho le SARS ho nka mehato le dinyeweng tseo tsena tse seng molaong di ke keng tsa pakahatswa ka tsela e sa tlo baka qeaqeo.

Matjhabeng, UK, Australia, Ireland, Mauritius le Kenya ke mehlala ya dinaha tse ananetseng tsela ena ya disebediswa tsa molao tsa UWO mme di se di atlehile ho boela di fumana thepa e jwalo hape.

Boiteko bona ba Afrika Borwa ba tshebedisano e pakeng tsa mekga ke ho ntlafatsa le ho tshehetsa tshebediso ya melao e teng ho boloka le ho hapa thepa ka ho tsepamisa maikutlo boruing bona bo sa hlaloseheng. Boiteko bona bo tobile ho bona hore na ho na le melao e teng e ka sebediswang ka ho phethahala kapa e ka tlatsetswang ka moralo wa tshebetso wa molao o ikemetseng ka boona wa UWO na.

Boiteko bona bo bile bo tobile ho bona hore na tshebedisano e pakeng tsa mekga e ka sebediswa jwang ho fihlella tse fetang meedi ya jwale ya molao ka ho tla ka molao o tlang ho hlahella ho latela dinyewe tse tla beng di le makgotleng.

Boiteko bona bo qadile ka Pudukwana 2020 ho leka ho bona hore na tshebetso ena ya UWO ya phumanohape ya thepa e ka sebetsa Afrika Borwa na tlasa Kgaolo ya 6 ya Molao wa Thibelo ya Bonokwane bo Hlophisitsweng le ka tsela ya tshebedisano e pakeng tsa mekga. Ho thehilwe komiti ya tsamaiso le sehlopha sa tshebetso ho etsa dipatlisiso le ho tla ka sekala le ho etsa dikgothaletso tsa se ka etswang ho ya pele.

Mekga e nang le seabo e kene tumellanong e pakeng tsa mekga ho etsa hore tshebedisano ena e be ya semmuso le hore ho phethahatswe boiteko bona dinyeweng tse tlang ho kgethwa; le ho laola sephiri sa lesedi leo ba tlang ho le arolelana.

Diketsahalo tsa boitokisetso tsa mokgahlelo o latelang di motjheng hore ho tle ho kgethwe nyewe e loketseng le ho leka diphelelo tse teng tse tobileng borui bo sa hlaloseheng makgotleng a dinyewe.

Mokgatlo wa Tshebedisano ya tsa Ikonomi le Ntshetsopele o hlahisitse kgahleho ya ona le ho tshehetsa diphetho tsa projeke ena ka sepheo sa ho ntlafatsa tshebedisano e pakeng tsa mekga le ho lwantshana le diketsahalo tse seng molaong, tse kang manyofonyofo, boqhekanyetsi, ho qoba tefo ya lekgetho, ho hlatsuwa ha tjehelele le phallo e seng molaong ya ditjehelele.

PUO YA ENA YA BOPHATLALATSI BA DITABA E NTSHITSWE BOEMONG BA:

Adv Xolisile Khanyile, Director of the Financial Intelligence Centre

General Godfrey Lebeya: National Head: DPCI and Chairperson of ACTT

Adv Shamila Batohi, National Director of Public Prosecutions

Mr Edward Kieswetter, Commissioner, South African Revenue Service

KE PHETHO